

**НАЈДРАГОЦЕНИЈИ БИСЕР  
(СВЕТИ САВА)**

**Улоге:**

1. Рецитатор 1: \_\_\_\_\_
2. Рецитатор 2: \_\_\_\_\_
3. Рецитатор 3: \_\_\_\_\_
4. Рецитатор 4: \_\_\_\_\_
5. Рецитатор 5: \_\_\_\_\_
6. Бака \_\_\_\_\_
7. Дека \_\_\_\_\_
8. Девојчица1 \_\_\_\_\_
9. Девојчица2 \_\_\_\_\_
10. Дечак 1 \_\_\_\_\_
11. Дечак 2 \_\_\_\_\_
12. Дечак Растко \_\_\_\_\_
13. Растко \_\_\_\_\_
14. Свети Сава \_\_\_\_\_
15. Монах Данило \_\_\_\_\_
16. Немања \_\_\_\_\_
17. Ана \_\_\_\_\_
18. Војвода Радан \_\_\_\_\_
  
19. Наратор 1: \_\_\_\_\_
20. Наратор 2: \_\_\_\_\_
21. Наратор 3: \_\_\_\_\_
22. Наратор 4: \_\_\_\_\_
23. Наратор 5: \_\_\_\_\_
24. Наратор 6: \_\_\_\_\_
25. Кнез Милош Обреновић: \_\_\_\_\_
26. Цинцари: \_\_\_\_\_
  
27. Немања: \_\_\_\_\_
28. Стефан Првовенчани: \_\_\_\_\_
29. Радослав: \_\_\_\_\_
30. Владислав: \_\_\_\_\_
31. Урош: \_\_\_\_\_
32. Драгутин: \_\_\_\_\_
33. Милутин: \_\_\_\_\_
34. Стефан Дечански: \_\_\_\_\_
35. Цар Душан: \_\_\_\_\_
36. Цар Урош \_\_\_\_\_

## НАЈДРАГОЦЕНИЈИ БИСЕР (први део)

Деца седе у полукругу око баке и деке. Бака има седу косу и седи на столици и у рукама држи књигу стару, има наочаре на носу; а дека седи, такође на столици некако замишљен и гледа у упаљену свећу на столу, крај које се налазе колач и чаша вина. И дека има наочаре и седу косу и браду. У позадини са бине се чује јасно и гласно:

**Рецитатор 1:** Када Србин славу слави  
он уз колач свећу стави,  
па прелива колач вином  
и све свети светим чином.  
Колач му је слика Оца  
сваког добра даваоца  
свећа му је слика Сина  
слика Духа сила вина

**Деца (углас):** Бако (кажу девојчице)! Деко (кажу дечац)! Причајте нам о Светоме Сави, јер данас се слави Свети Сава школа и Цркве мудра глава!

*Рецитатор 2 из публике устаје и са свога места рецитије:*

**Рецитатор 2:** Данас Срби, сви и свуда,  
славе једну исту славу:  
прослављају светитеља  
свога српског – Светог Саву.

**Бака:** Био једном један принц...

**Деца (углас):** Али, тако почињу све бајке.

**Дека (врло озбиљним гласом говори деци):** Али ово није бајка, већ истинита прича. Ово је прича о принцу Растку!

**Бака:** Растка родитељи Стефан Немања и принцеза Ана измолише у Бога када им је коса била, баш бела.

**Девојчица 1 (врло љубопитиво):** Како је то могуће?

**Дека (са смешком али са благим пркором у гласу окреће се према девојчици и каже јој):** Питалице неверујућа! Зар не знаш да је Богу све могуће?

**Бака (наставља причу као да никакав прекид није био):** Отац његов био је владар земље Срба и старе и пожутеле књиге кажу да је имао седам кула сребра и дуката.

**Дечак 1 (врло зачуђено, са неверицом):** Ма, стварно седам кула?!!!

**Дека (сигурним гласом, климајући главом):** Имао је многе кћери и два сина. Али принцеза Ана и он су много желели да имају сина за старост.

**Девојчица 2 (врло зачуђено пита):** Сина за старост? Шта то треба да значи?

**Бака (сагиње се према девојчици и говори јој):** Тако се то каже. То значи да су синови и кћери напуштали родитељску кућу када се ожене и удају. А, најмлађи син остајао је уз старе родитеље и обично је био њихово мезимче.

**Деца (се окрећу према најмлађем дечаку 2 и кажу углас):** Мезимче, мамино и татино, ето знали смо. Мезимче!

*Рецитатор 3 из публике устаје и са свога места рецитије:*

**Рецитатор 3:** На сјајном двору Немање Стефана  
напоредо расла три јуначка птића,  
три премила сина Великог жупана,  
три изданка моћне лозе Немањића.

**Дека (смирујући их рукама наставља):** Најстарији Растков брат звао се Вукан. Био је као вук опасан и снажан. И када им се отац упокојио, он је збацио са престола свога брата Стефана ...Тада је много људи погинуло.

**Дечак 2 (љубопитиво):** А Стефан?

**Бака (окећући се прма дечаку 2) :** Е, његово име значи – Онај који носи венац као круну. И стварно је од оца наследио престо српске земље. Брзо је он брата Вукана победио и престо повратио! Али и тада је много људи погинуло....

**Деца (углас врло забринуту прекидају бакину причу):** Где је тада био Растко?

**Дека (са смешком наставља):** Не будите нестрпљиви - јер стрпљење је дивна врлина.

**Рецитатор 4 из публике устаје и са свога места рецитије:**

**Рецитатор 4:** Био је дете од главе до пете,  
звао се кратко – Немањић Растко.  
Хтео је да учи, да знање свије,  
ал` школе било ниједне није.

**Дека (са смешком наставља):**Хоћемо прво да вам кажемо какав је био Растко!

**Бака (надовезује се на декину причу):** И зашто су му на светом крштењу баш то име дали!

**Дека (наставља):** Кажу да је Растко био висок и снажан као храст, а мудар и паметан као старац од стотину лета!

**Бака (надовезује се на декину причу):** Коса му је била дуга, плава – као зрело жито. Очи су му биле као бескрајно плаво небо и увек, увек су биле сузне...

**Дека (надовезује се на бакину причу):** И никада се није смејао, али је увек био насмејан. Зрачио је топлином и љубављу да су га сви много, много волели.

**Бака (наставља причу):** Али, Растко је највише волео Бога, редовно је ишао у Цркву и многе молитве је напамет знао.

**Девојчица1 (нагнутом главом радознано пита баку):** А која му је молитва била најдража?

**Деца (углас постављају питање):** Да, која?

**Дека (нагињући се према деци говори):** Најдража и најомиљенија била му је молтва пре учења, коју је изговарао свом душом и свим срцем својим.

**Бака (се окреће према дечаку и руком показује):** Ево, принц Растко ће вам поклонити најдражу молитву свога детињства.

**Дечак Растко:** ПреблагИ Господе,

пошаљи нам благодат Светога Духа Твојега,  
која обасјава и крепи душевне моћи наше,  
да бисмо, слушајући пажљиво предавану нам науку,  
дорасли Теби, Творцу нашем на славу,  
родитељима нашим на радост,  
а Цркви и отаџбини нашој на корист.  
Амин.

**Дечак 1 (врло значајно поставља питање):** Деко, а да ли се Растко некада играо са браћом и другарима?

**Дека (помилује га по глави и говори):** Јесте, соколе мој, али би му свака игра брзо досасила. Растко је...

**Дечак 2 (нестрпљиво прекида деку и окреће се према баки и пита):** Бако, да ли је принц Растко коња јахао и стрелом и луком знао да погађа птице у лету?

**Бака (се благо осмехује и одговара са пуно љубави, одмахујући главом):** Ех, чедо моје! Растко је јахао коња најбоље од свих својих другара, а и браће! Луком и стрелом би све мете у центар погађао, али птице је намерно машио!

**Дечак 2 (уплакано пита):** Али зашто?

**Девојчица1 (прекорно и зналачки одговара брату):** Како смеш то и да питаш? Зато, што су то Божја створења! Је л' да деко да сам у праву?

**Дека (климајући главом сагласан са причом девојчицом1):** Јеси у праву си, лептирићу мој! Али знате ли да он није никада ни цвеће брао, јер је веровао да и цвеће осећа бол...

**Бака (надовезује се на декину причу):** Беше принц Растко анђеоземаљски и човек небески.

\*\*\*\*\*

**Бака (нставља своју причу):** А време је пролазило... када се замомчио, отац му даде део свога царства да учи како да влада...

**Девојчица1 (замишљено и весело прича стављајући своје руке на срце):** Мора да је имао леп дворца! Сигурно је и лепе журке правио...

**Дечак 1(упада сестри у говор, врло љутито скоро вичући):** Ма, какве журке... он је био принц и турнире мора да је организовао. Еј, он је принц...

**Девојчице (углас прекидају брата и окрећући се баки питају је):** Ма, журке је л' да бако?

**Дечаци (углас, врло љуто и увређено питају деку):** Ма, турнире, реци да је тако деко?

**Бака и дека (са неверицом и благим осмехом питају унук):** Шта вас спопаде децо драга?

**Бака (подижући руке стишава их, речима):** Нико од вас није у праву!

**Деца (углас зачуђено):** Како? Ма, то не може тако никако! Невероватно!

**Дека (сад диже руке и озбиљно им рече):** Де, де, смирите се ... Никакве журке наш Растко није правио, него је

**Бака (надовезује се на декину причу):** време користио за учење и молитву, желео је да буде светионик своје роду, што ће вам сада и сам Свети Сава рећи! Чуј те га!

**Свети Сава (појављује се на бини у једној руци држећи крст а у другој Свето Писмо рецитијући):**

И ја младић бејаш у друштву младића

Окружен и ласкан од племића.

Јесте младост лепа, ал' окове кује,

У страст окована - страстима робује.

Млад се човек спрема и у борбу хита

Замишља како ће другог победити лако.

Све ово видевши ја ћу себи рећи:

Ко победи себе, јунак је највећи.

\*\*\*\*\*

**Дека (наставља причу својим унуцима):** Било би све како је млади принц желео, да га његови другари нису тужили мајци и оцу. А родитељи то када чуше, решише да га ожене!

**Деца (углас):** Шта? Па, то није могуће? (деца су одмахивала главом)

**Бака (уверава их да је тако било):** Да, драги моји, било је то овако... Нађоше родитељи поштену, лепу и мудру девојку по имену Ђурђија, а мезимче своје позваше у Рас.

**Дека (нагиње се према унуцима и као да им говори у поверењу):** А, Рас?! Раса је био стара српска престоница, и као што моја стара рече, позваше они сина Растка да га ожене, и да га на такав начин од књига одвоје. Али нису знали да је њихов син мудрији од њих.

**Девојчица 1 (са неверицом и чуђењем пита):** Како то може да дете буде мудрије од својих родитеља? То не може бити никако, али никако! **(и љутито прексти руке, у знак протеста)**

**Бака (са смешком благим на лицу):** Опет, се јављаш питалице? Дете може да буде мудрије од родитеља ако му у томе Бог помогне. А нашем Растку, је сам Бог био брзи помоћник.

**Дечак 2 (нестрпљиво ће):** Добро, добро, дође Растко у град Рас, да ли је тако?

**Девојчица 2 (нечекајући одговор, наставља):** Дочекали су га сестре и браћа и забава, сигурно велика...

**Дека (сада је дека прекида и наставља причу):** Да, баш је било тако, мили моји и цело краљевство дошло је да види младог краљевића, јер су га сви волели. И млади принц се обрадова што види родитеље, али се и растужи када чу...

**Дечак 1 (нестрпљиво и љутито прекидајући деку додаје):** да хоће да га ожене!

**Бака (наставила да прича):** Убеђивали су Растка да је Ђурђија и лепа, и мудра и паметна, али ако неће њу нека узме неку другу за жену...Али Растко је жело да служи само Бога и да буде Христов војник. Па после разговора са родитељима крену ка Цркви да се помоли Господу!

**Рецитатор 5 из публице устаје и са свога места рецитије:**

**Рецитатор 5:** Са овога мјеста, ге грешни људи  
Распеше тебе, о Христе наш!  
Молим се теби из чистих груди  
Да моме роду покоја даш!  
Штити га, крепи; на сваком делу  
Милости твоје даруј му моћ!  
Води га миру и среће врелу,  
Разгони таму и мрклу ноћ

\*\*\*\*\*

**На сцени се сусрећу принц Растко и монах Данило**

**Растко (говори себи у браду али да га сви чују, пита се и корача ситним корацима):** Е, каква ми је судбина? Да ли ћу Господе остварити наум срца свога? **(среће монаха Данила светогорца).** Благословите, оче Данило!

**Монах Данило:** Бог те благословио, синко!

**Растко (обрадован што га види, тужно га пита):** Оче, научи ме како да постанем једана од војника Христових, да се убројим међу светогорске подвижнике?

**Монах Данило (зачуђено га одговара):** Чедо моје, ти си принц, навикао си на свилу, меке јастуке, богату трпезу, није то за тебе. Монаси носе црне ризе, спавају са тврдим каменом под главом и живе о хлебу и води.

**Растко (сигурним гласом):** О, мој оче, знам да се монаси молитвом хране и она их греје, па им зато не треба никаква раскош!

**Монах Данило (и даље неверујући шта га принц пита):** Зар би се се ти царске круне и престола одрекао?

**Растко (одлучно говори):** Да, јер царство земаљско је пролазно, а Небеском нема краја. Ја вечности хитам и њу жели!

**Монах Данило (радосно и благим гласом рече):** Видим, чедо да си и срцем и душом уз Господа!

**Растко (са молбом у гласу):** Само те једно молим, оче, да ме одведеш до Свете Горе. Јер млад сам а пута не знам, могао бих залутати. А морам бежати!

**Монах Данило (зачуђено упита):** Зашто?

**Растко:** Душу коју од Бога добих, хоћу чистију да Му вратим, хоћу да се са светогорцима у осами и у молитви Господу посветим...

**Монах Данило:** Ако је тако и ако је на спасење душе, онда ћу те повести. Само спреми брзе коње...

\*\*\*\*\*

**Дека (нгињући се према публици стојећи у поверењу им говори) :** И нико није био срећнији од њега на целој земљи, па се поклони оцу Данилу до земље и оде да замоли родитеље да га пусте у лов.

**Дечак 1 (констатује са сигурношћу у гласу):** Сигурно му мама и тата нису дозволили да иде у лов, када су знали да он не воли лов?

**Бака (благо одговара на унуково питање) :** Напротив, они су се обрадовали што то њихово мезимче тражи, и дајући му благослов за лов, нису знали да га Светој Гори предају. Тако је Растко захваљујући оцу Данилу и Господу безбедно стигао на Свету Гору! Али, његов отац Немања брзо је схватио да му је син побегао па позва

*Немања са Аном се налази на сцени обоје седе на столицама:*

**Немања (устаје са столице и дере се врло љутито):** Војводоооо! Радаанеее!

**Војвода Радан (војвода задихан утрчава на бину из публике):** Каква је невоља жупану, мој! Те вичеш и дереш се на сав глас.

**Немања (скрхано седе на столицу и тихо говори):** Радане, кумим те Богом и светим Јованом, узми војске колико ти треба, само ми Растка нађи. И ако је на Светој Гори вежи га и доведи ми га. Нека кошта колико кошта. У мени ћеш имати пријатеља до гроба, за времена вечна! Само Растка ми врати!

**Војвода Радан (прилази Немањи тешећи га):** Не тугујте, не кукајте, оче наш! Задатак ћу испунити и Растка вратити! Господ и свети Јован нека су ми сведоци да истину говорим. А ви, Ана не стрепите и неплачите сина ћемо Вам довести и вратити.

**Ана (плачним гласом говори):** Нека буде по речи твојој, мој мили тешитељу-радост нам врати, још је лудо момче сваша му се ружног на путу може догодити!

**Деца (углас):** И шта је било...

**Дека (обраћа се деци значајним гласом):** Војвода је пошао са силним коњаницима и у манастиру Русику нашао је Растка. Био је врло радостан када је схватио да још Растко није монах постао. Хтеде он Растка и да веже како му Немања рече, али се предомисли...

**Бака (надовезује се на речи декине):** Растко је молио војводу, да га пусти да учини оно зашто на Свету Гору дође, али војводу није могао никако убедити. Па на крају, Растко их умоли да крену тек ујутру јер ноћ је, а они су сигурно уморни и

*На сцени се док бака говори појављују и Растко и Војвода.*

**Растко (се надовезује на бакин говор):** гладни. Одморите од пута и ви и коњи, па ћемо сутрадан кренути у Рас.

**Војвода (задовољно каже):** Добро кажеш, краљевићу Растко, да мало предахнемо.

**Дека (обраћа се публици):** Тада игуман спреми богату вечеру, а уморни војвода и војска једоше, и како су дуго путовали заспаше у Цркви....

**Деца (углас нестрпљиво прекидају):** И шта је било...

**Бака (прекида децу):** Наш принц Растко се искраде са старим јеромонахом и оде на пирг, где га овај замонаши и доби име...

**Деца (углас):** Сава.

## НАЈДРАГОЦЕНИЈИ БИСЕР (други део)

\*\*\*\*\*

**Наратор 1:** Била једном кућа славна, у њој све краљ до краља, а на крају своје славе она и два цара нама даде. То је славна лоза Немањина

*Излазе на сцену са по једним манастиром задужбином у рукама*

1. Немања
2. Стефан Првовенчани
3. Радослав
4. Владислав
5. Урош
6. Драгутин
7. Милутин
8. Стефан Дечански
9. Цар Душан
10. Цар Урош

**Наратор 1:** Ал најславније чедо лозе Немањине неби ни краљ, а ни цар један, већ то беше Немањино треће чедо

**Наратор 2:** Свети Сава. Славио се Савиндан и у најтежим тренуцима историје наше. И када нас неман турска пороби, и кад буктињу Синан - паша направи и мошти Светог Саве на Врачару брду запали.....

**Наратор 3:** Ал векови прођоше као вода и на сцену историје дође нам слобода. Тад кназ Миош Обреновић указ свој пише:

**кнез Миош Обреновић:** У земљи којом ја владам слави се од данас Свети Сава. Сви моји поданици чујте ово, данас нам сија Светосавско око. Зато дућане своје затворите и похвалницу свецу дигните.

**Наратор 4:** Цинцари силни не хтеше кнеза послушати, па на Савиндан дућане своје отворише и са својим послом наставише. Када то чу кнез Милош он одмах на ноге скочи, па викну из глас

**Кнез Милош:** Доведите ми те Цинцаре да их ја нешто упитам?

**Наратор 3:** И доведоше трговце Грке пред кнеза нашег. А кнез их тада запита

**Кнез Милош:** Да ли ви чусте када наредих да на Савиндан дућане затворите?

**Цинцар (у глас):** Чусмо кнезе честити!

**Кнез Милош:** Па, што онда мој закон погазисте, кукавни били!

**Један од Цинцар:** Мисли смо пошто смо Грци, да за нас ваш указ не важи!

**Кнез Милош:** Зашто да за вас не важи? Када ми можемо Срби толике Грке да слаavimo као Свеце, зашто ви не можете да славите нашега једнога?

**Наратор 5:** А Млошев син кнез Михаило за све школе славу је одредио да славити имају Светога Саву, најмудрију и најсветију српску главу.

**Наратор 6:** И аманет историје ми сачуvasмо и поносно данас кличемо сину српском нашем светитељу, нашем учитељу и просветитељу

**Док наратор 6 говори сви глумци ступају на сцену и певају Светосавску Химну.**

\*\*\*\*\*

КРАЈ

аутор Славица Шушњаревић, вероучитељ